

● Cate Blanchett als Queen Elizabeth I in *Elizabeth: The Golden Age*, 2007. © THE KOBAL COLLECTION

Hollywood uit de kast

Van soepele glitterjurken uit de stille film tot de pornografische print op hemden uit *Fight Club*, de tentoonstelling *Hollywood Costume* duikt in de kleerkast van Warner Bros en Paramount. **Charlotte Van Hacht**

Neen een knappe, gladgeschoren twintiger, een bamboewandelstok, een grijs driedelig pak met slobberende broeks pijpen en werk het geheel af met een snorretje: Charlie Chaplin verschijnt. De Londense tentoonstelling *Hollywood Costume* opent met een van de meest iconische kostuums ter wereld. Chaplins grijze pak omvat de belangrijkste boodschap van de expositie: een personage wordt pas een personage wanneer de acteur zijn nieuwe huid aantrekt. “De taak van een kostuumontwerper heeft weinig te maken met die van een modeontwerper”, zo stelt curator Deborah Nadoolman Landis, zelf de costumière van onder meer *Indiana Jones*. “Een kostuumontwerper is niet met mode bezig. Hij schept een personage en vertelt een verhaal.” Kostuumontwerp, zo leert de bezoeker, is veel meer dan mooie pakken en jurken naaien. Een goede ontwerper is deel van een team. Hij houdt rekening met het licht, het decor, de wensen van de acteur en die van de regisseur. Het team van het Londense Victoria and Albert Museum deed zijn uiterste best om de paspoppen met de silhouetten tot leven te wekken. Schermen met bewe-

gende hoofden van de personages staan op de schouders van de poppen gemonteerd. Filmfragmenten en muziek kaders in de kostuums. Ook over de encensering is nagedacht. Zo zitten de bonte pakken van de *Ocean's Eleven*-cast gezellig rond een roulettetafel. Op die manier blijft *Hollywood Costume* weg van de typische encensering bij kostuumpopjes: Stijve paspoppen die stof staan te vergaren in glazen kasten. De outfits uit het zwart-wittijdperk verwonderen het meest. Joan Crawford's paillettenjurk uit *The Bride Wore Red* blijkt in het echt ook rood te zijn. De gewaden die Elisabeth Taylor droeg in *Cleopatra* zijn oogverblindend en kleurrijk. Wanneer een stuk in een zwart-wit film moet opvallen, gebruiken ontwerpers warme kleuren als geel en rood. Blauwe jurken zijn amper zichtbaar. Oercostumiëre Edith Head droeg een blauw getinte bril om haar ontwerpen in het zwart-wit te zien. Zo kon ze inschatten hoe een kleur er zou uitzien op het

witte doek. Head ontwierp kostuums voor elf Hitchcockfilms en won acht Academy Awards. Head stond bekend om haar flatterende ontwerpen. Op het zilveren scherm moesten actrices vooral schitteren. Ontwerpers uit de jaren vijftig tekenden een soort opgepoetste versie van alledaagse kleding. Hun collega's uit de tijd van de stille film maakten grotske theaterkostuums. Die zagen er beter uit op beeld. Howard Greer, een ontwerper voor Paramount in de jaren twintig verwoorde het zo: “Als een dame in het echte leven een jurk met een sleep van een kleine meter zou dragen, dan droeg ze in een film een sleep van drie meter.”

Uit de vuilnisbak

Die theatrale kostuums worden in de jaren zestig afgeschreven. Films zijn realistisch en de plunje van een personage moet de geloofwaardigheid van een prent ondersteunen. Edith Head wordt

‘De taak van een kostuumontwerper heeft weinig te maken met die van een modeontwerper. Een kostuumontwerper is niet met mode bezig. Hij schept een personage en vertelt een verhaal’

DEBORAH NADOLMAN LANDIS CURATOR 'HOLLYWOOD COSTUME'

Tussen zevende hemel en familiale hel

● ● ● ● ●
Kiss Me
 Regie: Alexandra-Therese Keining
 Met: Ruth Vega Fernandez, Lic Mjones,
 Duur: 107 minuten

Drama Uit de kast komen net op het moment dat je in het huwelijk wilt treden met je heteroseksuele partner, het lijkt op groteske bad timing of een dramatisch cliché uit het genre van de homoseksuele film. Het is meteen de premisse van het Zweedse lesbische drama *Kiss Me of Kiss Mig*. En toch beklijft de film omdat er op een eerlijke en psychologisch subtiel manier gekeken wordt naar de fragiele toestand van twee dertigjarige vrouwen die waanzinnig verliefd op elkaar worden. En naar hoe de ontwrichte

familie en vooral de pater familias reageert – tussen stug en onhandig – op die plotsse coming-out. Deze tweede film van scenariste-regisseuse Alexandra-Therese Keining begint een beetje zoals een ‘familie is hel’-drama à la *Festen*, met dat verschil dat het er in deze Zweedse familie uit de betere klasse iets beschaafder aan toe gaat. Maar dat er onderhuids wat wringt en sluimert, dat voel je onmiddellijk wanneer het architectenkoppel Mia en Tim vanuit Stockholm toekomt op het verloofsfeest van Mia's vader, een gelegenheid die ze willen aangrijpen om hun eigen huwelijk publiek te maken en om wat te genieten van de landelijke rust rond Malmö. Op dat feestje ontmoet Mia ook voor het eerst Frida, de dochter van haar nieuwe stiefmoeder, het moment waarop ze de lesbische Frida wat beter leert kennen. En dan gebeurt het onverwachte: ze

jonge vrouw. De stijl van de film is in die enkele minuten veranderend van kille designeresthetiek naar voyeuristisch intiem tot smaakvol realistisch. Het is die laatste stijlvorm die in *Kiss Me* gaat domineren: zonder veel opsmuk en vrij natureel. Behalve voor de liefdes scènes. Die krijgen zelfs een ongegeneerd sensuele *Billits*-toets met tedere pop- en folkmuziek van Nouvelle Vague en José Gonzalez op de klankband. Na het feestje reist Mia nog even mee naar de kunstwoning van haar nieuwe stiefmoeder, het moment waarop ze de lesbische Frida wat beter leert kennen. En dan gebeurt het onverwachte: ze

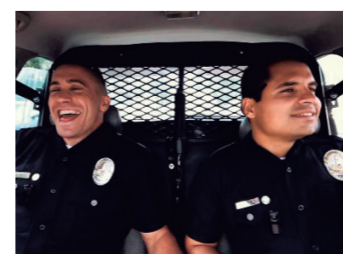
vrijen kort en impulsief met elkaar. De nogal plichtsbewuste en zichzelf onderdrukkende Mia kruipt onmiddellijk terug in haar cocon, maar opwindend en passie winnen het snel van redelijkheid, ook al beseft dat ze een radicale beslissing moet nemen die haar eigen leven en dat van haar familie gaat veranderen. Het verhaal dat volgt is dramatisch dunnetjes maar dat kan niet gezegd worden van de personages. De film laat veel ruimte voor hun innerlijke psychologie, iets wat de camera rustig accentueert door veel aandacht te hebben voor kleine, subtiele gezichtsuitdrukkingen of plotsie bliken. Alle protagonisten vullen hun rollen bovendien bijzonder genuanceerd in. Naar het einde toe gaat *Kiss Me* even in een geforceerde overdrive, maar Mia's zoektocht naar zichzelf en de complicaties en gevoelsconflicten die haar besluit met zich meebrengen, blijven eerlijk en fijngevoelig geobserveerd. (LJ)

Bid voor ons, heilige flicken

● ● ● ● ●
End of Watch
 Regie: David Ayer
 Met: Jake Gyllenhaal, Michael Peña
 Duur: 109 minuten

Politiedrama *End of Watch* begint veelbelovend als een relativerend dubbelportret van de LAPD-agenten Brian Taylor (Jake Gyllenhaal) en Mike Zavala (Michael Peña). De openingsscène is een achtervolging die door een van hen wordt gefilmd onder het stoere commentaar ‘We are the police’. Al gauw blijkt dat de partners niet het meest voorbeeldige duo van het korps zijn. Op een dag stoten ze op een Mexicaans drugskartel waar de twee klein bier tegen zijn. Ze willen de helden van hun eigen verhaal zijn en verzuimen de zaak aan de beter uitgeruste

instanties over te laten. Helaas gaat scenarist en regisseur Ayer, die ook onder andere *Training Day* schreef, overstag. Peña en Gyllenhaal zijn excellent op dreef, maar hun karakters die ze aantrekkelijk nog met enige ironie neerzetten groeien uit tot onduidelijke helden. Twee scènes halen de geloofwaardigheid helemaal onderuit. Taylor en Zavala verdienen zo ongeveer de heiligenstaten wanneer ze ongedaerd door een kogelgrens lopen. In een latere scène laten de martelaren zich dan weer wat al te makkelijk in de luren leggen. Twee stomiteiten die niemand gelooft. (NK)

Amerikaans erfgoed

Voor het pronkstuk van de tentoonstelling is het al te laat. De rode schoentjes die Dorothy draagt in de technicolorfilm *The Wizard of Oz* zijn Amerikaans erfgoed en mochten maar een maand uitgeleend worden. Van de schoentjes werden er maar vier paar gemaakt. Bezoekers die nu nog langsgaan, krijgen een replica te zien.

● De expo *Hollywood Costume* in het Londense Victoria and Albert Museum zet kostuumontwerpers (van filmklassiekers) in de bloemen. © GARETH CATTERMOLE

in 1967, na meer dan veertig jaar trouwe dienst, door Paramount Pictures aan de deur gezet. Zij knoopte Audrey Hepburn het beroemde sjaaltje om de Hals bij *Roman Holiday* en koos de groene stof voor Tippi Hedrens mantelpakje in Alfred Hitchcocks *The Birds*. Haar stijl hoort thuis in een ander tijdperk. Moderne kostuumontwerpers gaan jassen te lijf met verouderingsprocessen om ervoor te zorgen dat ze er gebruikt uitzien. Wanneer Deborah Nadoolman Landi de uitrusting van Indiana Jones maakt, schuurt ze Indy's leren jas met zand om een versleten look te bekomen. Die techniek wordt erg vaak gebruikt door hedendaagse designers. Voor *The Girl with the Dragon Tattoo*, wast ontwerper Trish Summerville de zwarte kleding van hoofdpersonage Lisbeth Salander keer op keer. Zo krijgen de stuks een afgewassen, gedragen look. Geen enkel personage bezit immers een kleerkast vol gloednieuwe kledingstukken.

Wanneer costumière Ann Roth een man zijn gehuurde vest in de vuilnisbak ziet gooien, sluipt ze eraan toe. Ze zoekt een jas voor Dustin Hoffmans personage Rats in de film *Midnight Cowboy* uit 1969. Roth vist de stinkende vest uit het vuilnis en gebruikt hem. De tentoonstelling besteedt aandacht aan het creatieproces van een kostuumontwerper. Tussen de paspoppen met

papieren pruiken staan schermen waar costumière en regisseurs uitleg geven over bepaalde projecten. Nota's, schetsen en collages van de designers worden geprojecteerd op tafels in de ruimte. Leuk is een vrij kinderlijk getekende Indiana Jones van Steven Spielberg, die aan zijn costumière uitlegt hoe Indy's outfit er moet uitzien.

Sommige regisseurs hechten zo veel belang aan de kostuums dat ze bereid zijn hun film aan te passen voor een outfit. Tim Burton schrijft zo een nieuwe scène in *Batman Returns* wanneer zijn designer opmerkt dat Catwomans pakje een zelfgemaakt stuk is. In de film komt Michelle Pfeiffer na een dodelijke val terug tot leven. Ze stormt haar appartement binnen, vernielt alles en neemt een leren jas onder handen met een naaimachine. Samen met het kostuum ontstaat een nieuw personage. Brave secretaresse Selina Kyle wordt Catwoman.

Historische films

Superhelden zijn overal aanwezig op de tentoonstelling. Spiderman kruipt over een van de donkere muren. Batman aanschouwt de ruimte van op een platform in de lucht en Superman vliegt in blauw pak over de hoofden van de andere poppen. De curator beperkte zich tot films en kostuums die in het collectieve geheugen zitten. Zo draagt een pop de witte jurk

waarmee Marilyn Monroe boven een rooster heupwieg in *The Seven Year Itch*. Ook de bekendste kostuums van de *Star Wars*-cast zijn aanwezig. Darth Vader ziet er met die maffe helm minder bedreigend uit dan in de film. Bezoekers kunnen hemden met pornografische prints van Tyler Durden uit *Fight Club* van dichtbij bekijken. Ook het balletpakje dat Nathalie Portman draagt in de finale scène van *Black Swan* staat op een ballerina-pop te schitteren. Uiteraard wijdt de tentoonstelling een resem etalagepoppen aan historische films. De zeemzoete jurken van Sofia Coppola's *Marie Antoinette* vergeleken van japon van Glen Close in *Liaisons Dangereuses*. Ook de jurken van *Anna Karenina*, een film die vandaag verschijnt, kregen een plekje.

Het einde van *Hollywood Costume* werpt een blik op de toekomst. Animatiefilms

● Judy Garland als Dorothy in *The Wizard of Oz*, 1939. © MGM/THE KOBAL COLLECTION

Hollywood Costume loopt nog tot 27 januari in het Victoria and Albert Museum, Londen. Reserveren is aangewezen.

Op en top Vranckx

● ● ● ● ●
De revolutieroute, elke dinsdag om 21.35u op Canvas.

Als tv-maker moet je soms een dosis geluk hebben: op de juiste plaats op het juiste moment zijn om het beeld te hebben, kun je niet plannen. Rudi Vranckx had een vreemd soort geluk toen hij begin dit jaar in het Syrische Homs was. Hij ontsnapte aan een dodelijke aanslag, maar het leverde hem enkele minuten straf beeldmateriaal op. Vranckx gebruikt die beelden nu om *De revolutieroute* mee te beginnen. Wat vreemd mis-schien, want de aflevering focust op Tunesië, maar de beelden kluisteren je wel aan het scherm.

In *De revolutieroute* doet Vranckx wat hij al zo goed deed in *De vloek van Osama*: het verhaal van de Arabische Lente vertelt aan de hand van de menselijke verhalen. De politici komen aan bod, maar met mondjesmaat. En als ze aan bod komen, krijgen ze geen vrijgeleide, zoals de voor-man van de Tunesische bewindspartij mocht ondervinden toen Vranckx hem op straat meenam. *De revolutieroute* heeft de grote verdienste dat het in vijftig minuten duidelijk maakt wat de Arabische Lente precies betekende voor Tunesië, en wat er daar nog van overblijft, zonder dat je het gevoel hebt naar een saai geschied-nisles te kijken. (JDB)

Iemand een cliché? Ze zijn gratis

● ● ● ● ●
Wolven, elke dinsdag om 20.40 uur op Eén

Stel, je schrijft een misdaadserie en je moet bepalen hoe je enkele schruken eruit laat zien. Wie het grote boek der misdaad-clichés op naslaat, zal al snel enkele archetypen tegenkomen. Plaats die laatste ook nog in een chique villa met vrouwen in bikini en je krijgt er nog gratis een extra cliché. De personages zijn echter niet het enige probleem van *Wolven*. Het verhaal rond de fraudeel van de Antwerpse gerechtelijke politie springt van stereotype naar stereotype en slaagt er bijna nooit in te overtuigen of je als kijker bij de keel te grijpen. Zelfs een moord passeert alsof er niets is gebeurd. *Wolven* bleef drie jaar op de plank liggen bij de VRT, officieel wegens besparingen, maar na het zien van de eerste aflevering zou je kunnen vermoeden dat er nog andere redenen mee-speelden. (JDB)

Verhofstadt & De Gucht: 'Alleen door crisisen gaat Europa vooruit'
 'Waarom zit er na de bankencrisis niemand in de gevangenis?'
De nieuwe armoede: de middenklasse

De comeback van het stalen meubilair van **Maria Pergay**
New York in december: de blikvangers en aanraders volgens Jacqueline Goossens

The Hobbit: de grote film van de dertien dwergen
45 cadeaus die iedereen wil (en 5 die niemand wil)
 Waarom **De Jeugd van Tegenwoordig** flakty is

Alles om te komen tot een betere nachtrust

Word deze week **Helemaal Knack.**
 Abonneer je op Knack via www.abonnementen.be